

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: +380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

Народному депутату України

Матвійчуку Е.Л.

вул. Грушевського, 5,
м. Київ, 01008

Копія:

23.09.2015 № 1034-0-2-15/81

На № _____

Шановний Едуарде Леонідовичу!

У зв'язку зі зверненням Голови Верховної Ради України Гройсмана В.Б. від 04 вересня 2015 року № 11/10-148 Міністерство юстиції розглянуло Ваш запит від 03 вересня 2015 року № 5-02/35 стосовно розгляду звернення [REDACTED] від 07 серпня 2015 року щодо її конституційного права на житло та повідомляє таке.

Як вбачається зі звернення заявниці та доданих до нього матеріалів, відносини, пов'язані із правом власності на квартиру, були неодноразово предметом судового розгляду, в тому числі і Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, який є касаційною інстанцією в цивільних справах.

У зв'язку з цим варто зазначити, що правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також привласнення цих функцій іншими органами чи посадовими особами не допускаються.

Згідно зі статтею 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб з метою впливу на безсторонність суду забороняється і тягне за собою відповідальність, установлену законом.

Відповідно до чинного законодавства процесуальні дії, законність та обґрунтованість судових рішень перевіряються лише судами вищих інстанцій у порядку, визначеному процесуальним законодавством. Позапроцесуальний контроль за судовими рішеннями не допускається.

Звернення до суду громадян, організацій чи посадових осіб, які відповідно до закону не є учасниками судового процесу, з приводу розгляду конкретних справ судом не розглядаються, якщо інше не передбачено законом.

Водночас повідомляємо, що відповідно до статті 92 Закону суддю може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, визначених частиною першою цієї статті.

Згідно з частиною першою статті 94 Закону дисциплінарне провадження щодо суддів місцевих та апеляційних судів здійснює Вища кваліфікаційна комісія

531301

суддів України, щодо суддів вищих спеціалізованих судів та суддів Верховного Суду України – Вища рада юстиції.

Частиною другою статті 93 Закону передбачено, що право на звернення зі скаргою (заявою) щодо поведінки судді, яка може мати наслідком дисциплінарну відповідальність судді, має будь-яка особа. Громадяни здійснюють зазначене право особисто або через адвоката.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України і Вища рада юстиції затверджують та розміщують на офіційному веб-порталі судової влади зразок скарги (заяви) щодо поведінки судді.

З огляду на викладене, на підставі статті 93 Закону [REDACTED] має право особисто або через адвоката надіслати скаргу щодо дій суддів місцевого та апеляційного судів до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, що знаходиться за адресою: вул. Механізаторів, 9, м. Київ, 03109, щодо дій суддів вищих спеціалізованих судів – до Вищої ради юстиції, що знаходиться за адресою: вул. Студентська, 12-а, м. Київ, 04050.

Разом з цим в контексті порушених питань щодо здійснення права спільної часткової власності зазначаємо, що згідно з частиною першою статті 356 Цивільного кодексу України (далі – ЦК) власність двох чи більше осіб із визначенням часток кожного з них у праві власності є спільною частковою власністю.

Права на нерухоме майно, які підлягають державній реєстрації, виникають з дня такої реєстрації відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» та проводиться, зокрема, на підставі рішень судів, що набрали законної сили (частина четверта статті 334 ЦК), частина третя статті 3, пункт 5 частини першої статті 19 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»).

Разом з тим, як вбачається з доданих до звернення матеріалів, рішенням апеляційного суду Одеської області за [REDACTED] визнано право власності на $\frac{1}{4}$ частини відповідної квартири, державну реєстрацію якого не було проведено відповідно до законодавства.

При цьому відповідно до статті 317 ЦК саме *власникові* належать права володіння, користування та розпоряджання своїм майном. На зміст права власності не впливають місце проживання власника та місцезнаходження майна.

Статтею 319 ЦК встановлено, що власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд та має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав.

Власник не може використовувати право власності на шкоду правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію та природні якості землі.

Держава не втручається у здійснення власником права власності.

Діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і в порядку, встановлених законом.

Також зазначаємо, що у постанові Верховного Суду України від 03 квітня 2013 року (справа № 6-12цс13) зроблено висновок: «Кожен учасник спільної часткової власності володіє не часткою майна в натурі, а часткою в праві власності на спільне майно в цілому. Ці частки є ідеальними й визначаються відповідними відсотками від цілого чи у дробному виразі».

При цьому квартира, яка є спільною сумісною чи спільною частковою власністю, на вимогу учасника (учасників) цієї власності підлягає поділу в натурі, якщо можливо виділити сторонам ізольовані жилі та інші приміщення з самостійними виходами, які можуть використовуватися як окремі квартири або які можна переобладнати в такі квартири. У протилежному випадку може бути встановлено порядок користування приміщеннями квартири, якщо про це заявлено позов (пункт 14 постанови Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 1995 року № 20 «Про судову практику у справах за позовами про захист приватної власності»).

Так, відносини, пов'язані зі здійсненням права спільної часткової власності, регулює, зокрема, стаття 358 ЦК, відповідно до якої право спільної часткової власності здійснюється співвласниками за їхньою згодою. Співвласники можуть домовитися про порядок володіння та користування майном, що є їхньою спільною частковою власністю.

Кожен із співвласників має право на надання йому у володіння та користування тієї частини спільного майна в натурі, яка відповідає його частці у праві спільної часткової власності. У разі неможливості цього він має право вимагати від інших співвласників, які володіють і користуються спільним майном, відповідної матеріальної компенсації.

Якщо договір між співвласниками про порядок володіння та користування спільним майном відповідно до їхніх часток у праві спільної часткової власності посвідчений нотаріально, він є обов'язковим і для особи, яка придбає згодом частку в праві спільної часткової власності на це майно.

Варто додати, що пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ надав судам роз'яснення, відповідно до яких оскільки згідно з чинним законодавством суд вирішує спори співвласників щодо розпорядження чи користування майном, то не слід розглядати як неправомірне позбавлення права власності присудження грошової або іншої матеріальної компенсації за частку у спільній власності за наявності умов, передбачених пунктами 1 – 4 частини першої та частини другої статті 365 ЦК, якщо її неможливо виділити або поділити майно в натурі чи спільно користуватися ним (пункт 1 постанови пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 07 лютого 2014 року № 5 «Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав»).

Так, відповідно до статті 365 ЦК право особи на частку у спільному майні може бути припинене за рішенням суду на підставі позову інших співвласників, якщо:

- частка є незначною і не може бути виділена в натурі;
- річ є неподільною;
- спільне володіння і користування майном є неможливим;
- таке припинення не завдасть істотної шкоди інтересам співвласника та членам його сім'ї.

Суд постановляє рішення про припинення права особи на частку у спільному майні за умови попереднього внесення позивачем вартості цієї частки на депозитний рахунок суду.

Одночасно зазначаємо, що Закон України «Про безоплатну правову допомогу» визначає зміст права на безоплатну правову допомогу, порядок реалізації цього права, підстави та порядок надання безоплатної правової допомоги.

Відповідно до статті 13 цього Закону безоплатна вторинна правова допомога – це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя.

Безоплатна вторинна правова допомога включає такі види правових послуг, зокрема: здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на безоплатну вторинну правову допомогу, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами; складення документів процесуального характеру.

Право на безоплатну вторинну правову допомогу згідно з цим Законом та іншими законами України мають, зокрема, особи, які перебувають під юрисдикцією України, якщо середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, розрахованого та затвердженого відповідно до Закону України «Про прожитковий мінімум» для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, інваліди, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб, - на всі види правових послуг, передбачені частиною другою статті 13 цього Закону (пункт 1 частини першої статті 14).

Суб'єктами надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні є, зокрема, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, що утворені Міністерством юстиції України (статті 15, 16 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»), зокрема, в місті Одеса – Перший одеський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги (адреса: вул. Богдана Хмельницького, 98, м. Одеса, 65005, телефон: (048) 732-18-37, (048) 732-18-37), який розглядає звернення суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу та приймає рішення про надання безоплатної вторинної правової допомоги або про відмову в її наданні.

Принагідно повідомляємо, що листи Міністерства не встановлюють норм права і мають лише інформаційний характер.

З повагою

Перший заступник Міністра

Наталія СЕВОСТЬЯНОВА

